

Таким чином, встановлено, що застосування Аміксину одночасно з сироваткою алогенною імунною поросяткам з проявою синдрому мультисистемного виснаження стимулює інтерферогенез, гуморальний та клітинний імунітет, сприяє підвищенню захисних сил організму, індукує процеси антитілоутворення.

Висновки. 1. Дослідженнями показників імунітету поросят, що хворі на синдром мультисистемного виснаження та заражені асоціацією вірусів ЦВС-2, ПВС, РРСС, встановлено пригнічення активності противірусної відповіді, що проявлялася недостатнім підвищенням рівня загального білка крові, значним підвищенням рівня серомукоїдів, недостатністю Т-клітинного ланцюга імунітету. Отримані дані свідчать про розбалансування імунної відповіді в результаті розвитку імуносупресивного стану тварин.

2. Застосування індуктору ендogenous інтерферону Аміксину одночасно з сироваткою алогенною імунною у поросят з СМВП сприяло активізації клітинних і гуморальних ланок імунної системи за рахунок приросту кількості Т-кл. на 16,6 % та В-кл. на 21,2 %, імуноглобулінів G на 49,5 % та синтезу інтерферону.

Список літератури

1. Андронати, С.А. Пероральний індуктор ендogenous інтерферона «Амиксин» і його аналоги [Текст] / С.А. Андронати, Л.А. Литвинова, Н.Я. Головенко // Журн. АМН України. – 1999. - Т. 5, № 1. – С. 53–56. 2. Гриневиц, А.П. Определение иммунных комплексов [Текст] / А.П. Гриневиц, А.Н. Алферов // Лаб. дело. – 1981. – № 8. – С. 493–496. 3. Ершов, Ф.И. Интерферон и его индукторы [Текст] / Ф.И. Ершов. – М. : Медицина, 1980. – 176 с. 4. Косенко, М.В. Имунологичний контроль ветеринарних лікарських засобів [Текст] : метод. реком., затв. ДДВМ МАП України (грудень 2001 р.) / М.В. Косенко [та ін.]. – Львів, 2002. – 37 с. 5. Прохорятова, О.В. Вивчення імунологічного стану хворих поросят з синдромом післявідомного мультисистемного виснаження [Текст] / О.В. Прохорятова, О.В. Кольчик, Л.В. Матюша // Наук.-техн. бюл. – Львів, 2010. – Вип. № 12, № 2. – С. 420–425. 6. Clarc, E.G. Pathology of the post-weaning multisystemic wasting syndrome of pigs [Text] / E.G. Clarc // Proc. West. Can. Assoc. Swine Pract. – 1996. – P. 22–25. 7. Ellis, J. Isolation of circovirus from lesions of pigs with postweaning multisystemic wasting syndrome [Text] / J. Ellis, L. Hassard, E.G. Clarc // Can. Vet. J. – 1998. – Vol. 39, № 1. – P. 22–25. 8. Harms, P. Post-weaning multisystemic wasting syndrome-case studies [Text] / P. Harms // Proc. Iowa State University Swine Conf. for Swine Pract. – Ames, Iowa, 1999. – P. 101–117. 9. Kennedy, S. Reproduction of lesions of post-weaning multisystemic wasting syndrome by infection of conventional pigs with porcine circovirus type 2 alone or in combination with porcine parvovirus [Text] / S. Kennedy, D. Moffett, F. McNeilly // J. Comp. Pathol. – 2000. – Vol. 122, № 1. – P. 9–24. 10. Rosell, C. Hepatitis and staging of hepatic damage in pigs naturally infected with porcine circovirus type 2 [Text] / C. Rosell, J. Segales, M. Domingo // Vet. Pathol. – 2000. – Vol. 37, № 6. – P. 687–692.

USE OF IMMUNOMODULATORS AND SPECIFIC SERUM FOR TREATMENT OF THE SYNDROME OF MULTI-SYSTEM DEPLETION OF WEANED PIGLETS

Kol'chik O.V., Prokhoryatova O.V., Buzun A.I.

National Scientific Center "Institute of Experimental and Clinical Veterinary Medicine, Kharkiv

The results of the use of immunomodulator Amiksyn and animal allogenic immune serum on the immune system of animals during their simultaneous application to piglets with the syndrome of multi-system exhaustion are presented in the paper.

УДК 619:616.98 - 076:579. 843.95

ЕПІЗООТИЧНА СИТУАЦІЯ З ПАСТЕРЕЛЬОЗУ В УКРАЇНІ

Мазур Т.В., Сорокіна Н.Г.

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

Аналіз літературних даних та епізоотичної ситуації в Україні свідчить про те, що в етіології багатьох інфекційних хвороб тварин певне місце належить *Pasteurella haemolytica*. Вона є збудником бронхопневмонії молодяку великої рогатої худоби, септицемії новонароджених ягнят, інфекційного маститу у великої та дрібної рогатої худоби тощо. Є повідомлення про виділення вірулентних штамів *Pasteurella haemolytica* з трупів сільськогосподарської птиці [1, 2, 3, 4, 5].

Неухильне зростання кількості поголів'я всіх видів тварин, щепленого в Україні проти пастерельозу, при наявності значного арсеналу вітчизняних протипастерельозних засобів, які виготовляються за участю штамів *Pasteurella multocida*, свідчить про низьку ефективність цих вакцин щодо забезпечення в господарствах благополуччя відносно хвороби, викликаного *Pasteurella haemolytica*.

Недостатньо вивченим залишається питання про біоценотичні зв'язки та паразитування *Pasteurella haemolytica* у різних видів тварин, птиці та людини.

Тому метою роботи було дослідження благополуччя територій та особливостей епізоотичного процесу при пастерельозі, викликаному *Pasteurella haemolytica*, в Україні.

Матеріалита методи досліджень. Предметом дослідження були дані звітності державних установ ветеринарної медицини щодо кількості неблагополучних пунктів, захворюваності поголів'я сільськогосподарських тварин на пастерельоз, викликаного *Pasteurella haemolytica*, плани профілактичних щеплень. Для розрахунку основних показників епізоотичного процесу користувались методом епізоотологічного аналізу та статистичною обробкою матеріалів.

Характеризували епізоотичну ситуацію з урахуванням нозологічного профілю (структури) інфекційних бактерійних хвороб в Україні та питомої частки кожної з них у загальній сумарній захворюваності тварин на інфекційні хвороби. При цьому використовували статистичні дані щодо кількості неблагополучних пунктів стосовно різних інфекційних захворювань, а також картографічний аналіз. Останній включав в себе характеристику територіального розташування неблагополучних пунктів при складанні карти епізоотичного стану місцевості.

Результати досліджень. Серед бактерійних інфекцій, які частіше останнім часом реєструються в Україні, на долю пастерельозу припадає 17,31 % випадків. Нозологічний профіль хвороби у різних областях України за три останні роки подано в таблиці.

Дані таблиці свідчать про досить високу ступінь поширення пастерельозу, особливо в Донецькій, Кіровоградській, Рівненській, Одеській та Херсонській областях. Майже у вісім разів нижчий рівень благополуччя з пастерельозу серед свиней (34 випадки) і зовсім низький – серед великої рогатої худоби (18 випадків).

Оскільки дані щодо пастерельозу, викликаному гемолітичною пастерелюю, відображені у звітній документації, починаючи лише з 2005 року, то аналіз цих випадків захворювання нами здійснено тільки за 3 роки. У порівнянні із загальною кількістю випадків інфекційних хвороб в певній галузі тваринництва відсоток випадків, спричинених гемолітичною пастерелюю, становив: у ВРХ – 1 %; свиней – 1,5 %; птиці – 1,72 % та хутрових звірів – 3,69 %.

Розділ 3. Епізоотологія та інфекційні хвороби

Таблиця – Нозологічний профіль деяких інфекційних хвороб у різних областях України

Область	Лістеріоз	Некробактеріоз	Набрякова хвороба	Пастерельоз	Пневмококоз	Псевдомоноз
АР Крим				4		4
Вінницька			11			
Волинська			84	2		1
Дніпропетровська				6		13
Донецька			30	32	7	
Житомирська		14	69	5	2	
Закарпатська			1			2
Запорізька		1	138	35		51
Івано-Франківська			3	1		
Київська			14			
Кіровоградська		1	7	61		
Луганська			50	10	9	16
Львівська			22			2
Миколаївська			15	14	5	
Одеська		2	37	32	13	5
Полтавська			25	11	2	
Рівненська			2	59		2
Сумська		4	2	2		5
Тернопільська				14	2	7
Харківська		1	47	2	1	89
Херсонська			24	28	11	14
Хмельницька		6	7	7	8	3
Черкаська		1	30	15		43
Чернівецька	2					
Чернігівська			2	8		
Всього	2	30	620	348	60	257

У 2007 році ситуація дещо змінилась і лідерство по відсотковій частці спалахів пастерельозу, викликаного *Pasteurella haemolytica*, зайняла свинарська галузь (1,48 %), по низхідній розташувались інші галузі таким чином: птахівництво – 1,37 %, хутрове звірівництво – 1,03 % та скотарство – 0,49 %. Можливо така ситуація пов'язана з інтенсивним скороченням поголів'я великої рогатої худоби.

По територіальній приуроченості відмічена значна кількість випадків хвороби в південно-східному регіоні: Запорізька (53), Одеська (31), Миколаївська (29) та Кіровоградська (24) області.

Картографічний аналіз дає можливість більш наочно передати розташування осередків неблагополуччя по областях України з хвороб, викликаних *Pasteurella haemolytica* (рис.).

Рис. Випадки спалахів пастерельозу, зумовленого *Pasteurella haemolytica*, на території України за 2005–2007 рр.

Найбільша концентрація вогнищ «гемолітичного» пастерельозу виявлена в Кіровоградській, Запорізькій, Одеській та Тернопільській областях.

Результати досліджень чіткого зв'язку між сезонністю та кількістю випадків пастерельозу, викликаного *Pasteurella haemolytica*, виявити не дали змоги. На нашу думку це можна пояснити масовістю промислового способу ведення тваринництва в порівнянні з традиційним, що передбачає суворий контроль за показниками параметрів мікроклімату в приміщенні, де утримуються тварини.

Вивчаючи рівень захворюваності поголів'я різних видів тварин по Україні в цілому вдалося встановити, що серед ВРХ він склав 0,002; серед свиней – 0,008 та птиці – 0,001. У порівнянні із захворюваністю на пастерельоз, зумовленому *Pasteurella multocida*, серед різних видів тварин цей показник був нижчим у скотарстві в 5,5 рази, у свинарстві – у 2,5 рази, у птахівництві – у 25 разів.

Ймовірно, така ситуація обумовлена, насамперед, зменшенням поголів'я чутливих тварин і недоліками при діагностиці хвороби.

Висновки. На основі даних аналізу статистичної звітності за 2005–2007 рр., результатів епізоотологічних обстежень ряду тваринницьких господарств можна стверджувати, що епізоотична ситуація з пастерельозу залишається складною. Нозологічний профіль хвороби в розрізі областей України вказує на високу ступінь поширення хвороби у свинарстві (1,48 %) та птахівництві (1,37 %) в Донецькій, Кіровоградській, Рівненській, Одеській та Херсонській областях.

Максимальна географічна приуроченість спалахів пастерельозу, зумовленого *Pasteurella haemolytica*, належить Запорізькій (53), Одеській (31), Миколаївській (29) та Кіровоградській (24) областям.

Індекс захворюваності за 2005–2007 рр. при пастерельозі, зумовленому *Pasteurella haemolytica*, є найвищим у свинарстві – 0,008 %.

Перспективи подальших досліджень включають виділення епізоотичних штамів гемолітичної пастерели з метою виготовлення діагностичних та профілактичних препаратів.

Список літератури

1. Экономически значимые бактериальные болезни свиней и борьба с ними [Текст] / А.А. Шевцов [и др.] // Рос. вет. журн. – 2007. – № 3. – С. 17. 2. Эффективность эмульсионной противопастереллезной вакцины для крупного рогатого скота [Текст] / С.К. Егоян [и др.] // Вет. медицина : міжвід. темат. наук. зб. – Х., 2005. – Вип. 85, т. 1. – С. 412–415. 3. Лях, Ю.Г. Эпизоотическая ситуация и прогноз по пастереллезу свиней в Республике Беларусь [Текст] / Ю.Г. Лях // Вет. патология. – 2003. – № 1. – С. 137–139. 4. Русалев, В.С. Пастереллезы животных [Текст] / В.С. Русалев // Промышленное и племенное свиноводство. – 2006. – № 2. – С. 41–42. 5. Хрипунов, Е.М. Пастереллез домашних и диких животных [Текст] / Е.М. Хрипунов, А.В. Луницин // Биол.-экол. пробл. зараз. болезней диких животных и их роль в патологии с.-х. животных и людей. – Покров, 2002. – С. 230–233.

EPIZOOTIC SITUATION IN UKRAINE WITH PASTEURILLOSIS

Mazur T.V., Sorokyna N.G.

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv

The epizootic situation for Pasteurellosis in Ukraine remains difficult because of the circulation of non-pathogens Pasteurella multocida serotype of Pasteurella haemolytica. The materials of the State Veterinary reporting on cases of "hemolytic" pasteurellosis caused by Pasteurella haemolytica, since 2005, though overseas etiologic role of this organism has been known for a long time. In that case, we present in this article research materials epizootiology of pasteurellosis caused not only Pasteurella multocida, but and Pasteurella haemolytica.

УДК 619:616.9:578:636.13

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЛАБОРАТОРНОЇ ДІАГНОСТИКИ ЗАРАЗНИХ ХВОРОБ КОНЕЙ В УКРАЇНІ

Меженський А.О.

Державний науково-дослідний інститут з лабораторної діагностики та ветеринарно-санітарної експертизи, м. Київ

Останнім часом в Україні збільшується кількість господарств, які займаються розведенням племінних коней, вивезенням і завезенням їх через кордон, активно розвивається кінний спорт та активізується міжнародна торгівля конями у зв'язку зі вступом України до СОТ. У цих умовах особливо актуальною стає проблема забезпечення епізоотичного благополуччя України шляхом недопущення занесення збудників заразних хвороб коней з закордону.

Враховуючи, що Україна є членом Міжнародного епізоотичного бюро (МЕБ) – вона повинна здійснювати нотифікацію по хворобах тварин внесеним до списку МЕБ, у тому числі по хворобах коней. Причому, у главі 1.3. «Кодексу здоров'я наземних тварин МЕБ» [1] чітко визначені тести для діагностики хвороб тварин списку МЕБ. Таким чином, діагностичні лабораторії країн-членів МЕБ повинні проводити лабораторні дослідження за допомогою цих тестів і відповідних методів.

Мета роботи. Пошук, вивчення та систематизація вітчизняних і міжнародних нормативно-правових документів, що регламентують лабораторну діагностику заразних хвороб коней.

Матеріали та методи досліджень. При проведенні досліджень здійснили пошук та вивчення наявних в Україні офіційних нормативно-правових документів (накази, порядки, інструкції, настанови по діагностиці, ДСТУ) [2], які регламентують лабораторну діагностику хвороб коней. На другому етапі було вивчено та проаналізовано розділи «Кодексу здоров'я наземних тварин МЕБ» [1] та «Керівництва МЕБ по діагностичним тестам і вакцинам для наземних тварин» [3], які регламентують питання діагностики, нагляду та нотифікації хвороб коней. Після цього визначили наскільки вимоги нормативно-правових документів України гармонізовані із керівними документами МЕБ.

Результати досліджень та їх обговорення. Питання ввезення (імпорту) коней та сперми племінних жеребців на територію України через кордон, регламентуються пунктами 10–13 «Ветеринарних вимог щодо імпорту в Україну об'єктів державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду» (затверджені наказом Голови Державного департаменту ветеринарної медицини від 14.06.2004 р. № 71 та зареєстровані у Міністерстві юстиції України 23.06.2004 р. № 768/9367).

Відповідно до змісту цих правил, значна роль у системі заходів з недопущення занесення на територію України заразних хвороб коней відводиться лабораторним діагностичним дослідженням. При цьому, у документі чітко визначений перелік хвороб, на які коней досліджують у державній лабораторії ветеринарної медицини (далі – ДЛВМ) країни-експортеру до ввезення їх на територію України, а також перелік хвороб, на які коней досліджують у ДЛВМ України під час карантину (табл.).